Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
NIILA JÄÄSKINENA
přednesené dne 14. dubna 2015 [1]

Věc C-207/14

Hotel Sava Rogaška, gostinstvo, turizem in storitve, d.o.o.
proti
Republika Slovenija

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Vrhovno sodišče (Slovinsko)]

„Sbližování právních předpisů — Směrnice 2009/54/ES — Článek 8 odst. 2 — Příloha I — Pojem ‚přírodní minerální voda z téhož zřídla' — Výkladová kritéria"

I – Úvod

1. V průběhu 19. století se rozšířila spotřeba termálních vod u zdroje, na kterou v důsledku sociálního a kulturního rozvoje navázal prodej ve formě plněných lahví. První reklama na zdroj přírodní minerální vody Perrier odkazovala v roce 1870 na koncept „princezny stolních vod". Právní úprava přírodních minerálních vod přijatá na unijní úrovni je spjata s cílem spočívajícím v zavedení a zajištění volného pohybu zboží, a to se zvláštním důrazem na ochranu spotřebitele.

2. Projednávaná žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se v této souvislosti týká výkladu pojmu „přírodní minerální voda z téhož zřídla" ve smyslu čl. 8 odst. 2 směrnice 2009/54/ES [2], která kodifikovala a nahradila směrnici 80/777/EHS [3], jež jako první upravovala problematiku trhu s balenými minerálními vodami v unijním právu. Konkrétně čl. 8 odst. 2 směrnice 2009/54 stanoví, že je zakázáno uvádět vodu z téhož zřídla na trh pod více obchodními názvy.

3. Ve sporu v původním řízení proti sobě tedy stojí podnik Hotel Sava Rogaška, gostinstvo, turizem in storitve, d.o.o. (dále jen „HSR") a Republika Slovenija (Slovinská republika) zastoupená Ministerstvo za kmetijstvo in okolje (ministerstvo zemědělství a životního prostředí, dále jen „ministerstvo") a tento spor se týká toho, že ministerstvo odmítlo udělit HSR označení „přírodní minerální vody". Jak vyplývá ze spisu, odmítnutí, které je předmětem původního řízení, vychází ze skutečnosti, že stejné podzemní ložisko zásobuje dva vrty, přičemž jedním z nich je vrt, pro který byla HSR udělena koncese na jeho využívání. Voda pocházející z druhého vrtu však již byla ve Slovinsku uznána pod zvláštním názvem, pod kterým je jako taková legálně uváděna na trh.

1 — Původní jazyk: francouzština.

2 — Směrnice Evropského parlamentu a Rady ze dne 18. června 2009 o využívání a prodeji přírodních minerálních vod (Úř. věst. L 164, s. 45, a opravy Úř. věst. 2011, L 308, s. 121, a Úř. věst. 2014, L 201, s. 38).

3 — Směrnice Rady ze dne 15. července 1980 o sbližování právních předpisů členských států týkajících se využívání a prodeje přírodních minerálních vod (Úř. věst. L 229, s. 1; Zvl. vyd. 13/06, s. 50).

4. V této věci, která se týká relativně technických pojmů a odkrývá výkladový problém založený na rozdílu mezi kritérii týkajícími se objektivních vlastností minerální vody na jedné straně a kritérii týkajícími se hydrogeologické struktury jejího zdroje na straně druhé, má Soudní dvůr příležitost se poprvé vyjádřit k výkladu směrnice 2009/54, a objasnit tak její cíle a hodnoty, které vedly k jejímu přijetí.

II – **Právní rámec**

A – *Unijní právo*

5. Body 5 a 9 odůvodnění směrnice 2009/54 uvádí:

„(5) Prvořadým cílem veškerých pravidel týkajících se přírodních minerálních vod by mělo být chránit zdraví spotřebitelů, předcházet uvádění spotřebitelů v omyl a zajistit korektní podmínky obchodu.

[...]

(9) Z důvodu informování spotřebitele by měl být povinný údaj o analytickém složení přírodní minerální vody.“

6. Článek 1 odst. 1 této směrnice stanoví:

„Tato směrnice se vztahuje na vody jímané na území některého členského státu a uznané příslušným orgánem členského státu jako přírodní minerální vody, které vyhovují příloze I oddílu I.“

7. Článek 8 odst. 2 směrnice 2009/54 uvádí:

„Zakazuje se uvádění přírodní minerální vody z téhož zřídla na trh s více obchodními názvy.“

8. Příloha I směrnice 2009/54 v oddíle I, nadepsaném „Definice“, obsahuje následující body:

„1. ‚Přírodní minerální vodou‘ se rozumí mikrobiologicky nezávadná voda ve smyslu článku 5 pocházející z podzemních ložisek a vyvěrající z jednoho nebo více přirozených nebo navrtaných zřídel.

Přírodní minerální voda se zřetelně liší od běžné pitné vody:

a) svou povahou, která je dána jejím obsahem minerálních látek, stopových prvků nebo jiných složek, a případně svými [určitými] účinky;

b) svou přirozenou čistotou.

Obě vlastnosti jsou zachovány v nedotčeném stavu díky […] uložení jejích zdrojů v podzemí […].

[...]

3. Složení, teplota a ostatní základní vlastnosti přírodní minerální vody je [musí zůstat] stabilní v mezích přirozeného kolísání. Zejména na ně nemají vliv možné změny vydatnosti.

[...]“

9. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES ze dne 23. října 2000, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky[4], stanoví rámec pro společné hospodaření s vodou a její ochranu, jehož základem nejsou hranice či vnitrostátní politiky, ale hydrologické útvary, tj. povodí, a to z hlediska udržitelného rozvoje. Z hlediska terminologického tato směrnice v článku 2 zavádí složitý systém velmi technických definicí, jako jsou zvodnělá vrstva či útvar podzemních vod.

B – *Vnitrostátní právo*

10. Směrnice 80/777, kterou nahradila směrnice 2009/54, byla do slovinského práva provedena zejména nařízením o přírodních minerálních vodách, pramenitých vodách a stolních vodách[5]. Článek 4 odst. 1 tohoto nařízení stanoví, že minerální voda je voda, která kromě určitých mikrobiologických požadavků splňuje mimo jiné podmínku, že pochází z podzemních ložisek, je chráněna před jakýmkoli možným znečištěním a vyvěrá z jednoho nebo více přirozených nebo navrtaných zřídel. Článek 12 odst. 4 nařízení stanoví, že přírodní minerální voda pocházející z téhož zřídla může být prodávána pouze pod jednou obchodní značkou.

III – **Skutkové okolnosti sporu v původním řízení, předběžné otázky a řízení před Soudním dvorem**

11. Ze spisu vyplývá, že HSR požádal dne 18. července 2011 ministerstvo, aby byl obchodní název „ROI Roitschocrene“ ve Slovinsku uznán pro přírodní minerální vodu čerpanou z vrtu nazvaného „RgS-2/88“.

12. Rozhodnutím ze dne 26. února 2012 ministerstvo tuto žádost zamítlo z důvodu, že přírodní minerální voda z téhož zřídla může být podle čl. 12 odst. 4 nařízení a čl. 8 odst. 2 směrnice 2009/54 uváděna na trh pouze pod jedním obchodním názvem a že přírodní minerální voda, která pochází ze stejné zvodnělé vrstvy jako dotčená voda, avšak z jiného vrtu (nazvaného „V-3/66-70“), již byla uznána za přírodní minerální vodu, a to pod obchodním názvem „Donat Mg“, rozhodnutím ze dne 3. července 2001 a jako taková byla uvedena na trh.

13. HSR podal k Upravno sodišče (správní soud) žalobu znějící na zrušení tohoto rozhodnutí, přičemž tvrdil, že z vrtu „RgS-2/88“ nevyvěrá stejná voda jako z vrtu „V-3/66-70“ a že je třeba odlišit pojmy „zřídlo“ a „zvodnělá vrstva“. Vzhledem k tomu, že tato žaloba byla zamítnuta, podal HSR k předkládajícímu soudu návrh na obnovu řízení a zejména tvrdil, že správní soud nesprávně vyložil pojem „zřídlo“ uvedený v čl. 8 odst. 2 směrnice 2009/54.

14. Vrhovno sodišče (Nejvyšší soud) v předkládacím rozhodnutí upřesňuje, že vrty „V-3/66-70“ a „RgS-2/88“ sdílejí stejné podzemní ložisko[6]. Kromě toho poznamenává, že přírodní minerální voda Donat Mg je zapsána v rejstříku přírodních minerálních vod uznaných ve Slovinsku a na seznamu přírodních minerálních vod uznaných členskými státy[7], přičemž jako zřídlo je uvedeno zřídlo Donat[8].

4 — Úř. věst. L 327, s. 1. Směrnice ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/31/ES ze dne 23. dubna 2009 (Úř. věst. L 140, s. 114, dále jen „RSV“). Je třeba upřesnit, že tato směrnice byla doplněna směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2006/118/ES ze dne 12. prosince 2006 o ochraně podzemních vod před znečištěním a zhoršováním stavu (Úř. věst. L 372, s. 19).

5 — Pravilnik o naravni mineralni vodi, izvirski vodi in namizni vodi (Uradni list RS, č. 50/04 ze dne 6. 5. 2004), ve znění Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o naravni mineralni vodi, izvirski vodi in namizni vodi (Uradni list RS, č. 75/05 ze dne 9. 8. 2005, dále jen „nařízení“).

6 — Jak vyplývá z vyjádření HSR, HSR čerpá přírodní minerální vodu z vrtu „RgS-2/88“ v hloubce 274 metrů. Společnost Droga Kolinska d.d. (dále jen „Droga Kolinska“) čerpá minerální vodu z vrtu „Donat Mg V-3/66-70“ v hloubce 606 metrů. Vrty jsou od sebe vzdáleny více než 5 kilometrů.

7 — Viz Úř. věst. 2013, C 95, s. 38.

8 — Ze spisu vyplývá, že ministerstvo rozhodnutím ze dne 3. července 2001 uznalo vodu čerpanou z vrtů „RgS-2/88“ a „V-3/66-70“ jako přírodní minerální vodu s obchodním názvem „Donat Mg“, ačkoli společnost Droga Kolinska, která bylo určeno toto rozhodnutí, nemá koncesi na využívání vody čerpané z vrtu „RgS-2/88“, neboť tuto koncesi má HSR na základě rozhodnutí ze dne 14. února 2008. Droga Kolinska tudíž nemůže uvedenou vodu uvádět na trh pod obchodním názvem „Donat Mg“.

15. Předkládající soud si klade otázku, jak je třeba vykládat výraz „přírodní minerální voda z téhož zřídla“ ve smyslu článku 8 směrnice 2009/54. Poznamenává, že pojem „zřídlo“, který je v uvedené směrnici několikrát použit, není v této směrnici definován. S ohledem na jazykové odlišnosti v definici „přírodní minerální vody“, která je uvedena v příloze I kapitole I bodě 1 téže směrnice, je možných několik výkladů tohoto výrazu. Za těchto podmínek se Vrhovno sodišče rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Musí být čl. 8 odst. 2 směrnice [2009/54] vykládán v tom smyslu, že za ‚přírodní minerální vodu z téhož zřídla‘ je třeba považovat:

a) vodu pocházející z téhož individuálního vrtu, ale nikoli vodu čerpanou z jiného vrtu, ačkoli se jedná o vodu, která pochází z téže zvodnělé vrstvy téhož útvaru podzemních vod ve smyslu definice pojmů ‚zvodnělá vrstva‘ a ‚útvar podzemní vody‘ uvedených v [RSV];

b) vodu pocházející z téhož individuálního vrtu, ale nikoli vodu čerpanou z jiného vrtu, ačkoli se jedná o vodu, která pochází z téže zvodnělé vrstvy téhož útvaru podzemních vod ve smyslu definice pojmů ‚zvodnělá vrstva‘ a ‚útvar podzemních vod’ uvedených v [RSV], přičemž je třeba v rámci této definice zohlednit takové okolnosti, jako je vzdálenost mezi vrty, hloubka vrtů, specifická jakost vody z individuálního vrtu (např. chemické a mikrobiologické složení), hydraulické propojení vrtů, uzavřenost či otevřenost zvodnělé vrstvy;

c) veškerou vodu, která pochází z téže zvodnělé vrstvy téhož útvaru podzemních vod ve smyslu definice pojmů ‚zvodnělá vrstva‘ a ‚útvar podzemní vody‘ uvedených v [RSV], a to bez ohledu na skutečnost, že vyvěrá na povrch z několika vrtů;

d) veškerou vodu, která pochází z téže zvodnělé vrstvy téhož útvaru podzemních vod ve smyslu definice pojmů ‚zvodnělá vrstva‘ a ‚útvar podzemní vody‘ uvedených v [RSV], a to bez ohledu na skutečnost, že vyvěrá na povrch z několika vrtů, přičemž je třeba v rámci této definice zohlednit takové okolnosti, jako je vzdálenost mezi vrty, hloubka vrtů, specifická jakost vody z individuálního vrtu (např. chemické a mikrobiologické složení), hydraulické propojení vrtů, uzavřenost či otevřenost zvodnělé vrstvy?

2) Pokud by nebylo možné souhlasit s žádným z návrhů uvedených v první otázce, je třeba při výkladu pojmu ‚přírodní minerální voda z téhož zřídla‘ vycházet z určitých okolností, jako je vzdálenost mezi vrty, hloubka vrtů, specifická jakost vody z individuálního vrtu (např. chemické a mikrobiologické složení), hydraulické propojení vrtů, uzavřenost či otevřenost zvodnělé vrstvy?“

16. Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce byla zapsána do rejstříku kanceláře Soudního dvora dne 25. dubna 2014. Písemná vyjádření předložily HSR, slovinská, česká a řecká vláda, jakož i Komise. HSR, slovinská, česká a řecká vláda, jakož i Komise se zúčastnily jednání, které se konalo dne 4. března 2015.

IV – **Analýza**

A – *K posouzení předběžných otázek*

17. Předkládající soud se ve svých otázkách Soudního dvora táže na výklad zákazu uvedeného v čl. 8 odst. 2 směrnice 2009/54, podle kterého je zakázáno uvádět „přírodní minerální vodu z téhož zřídla“ na trh s více obchodními názvy. Ačkoli předkládající soud položil otázky ve formě různých výkladových hypotéz, je třeba zdůraznit, že tyto hypotézy jsou všechny soustředěny na jeden a tentýž pojem. Stejně jako všichni účastníci řízení, kteří v projednávané věci předložili písemné vyjádření, tak navrhuji, aby byly tyto otázky navzdory svému členění posouzeny společně.

B – *K právní úpravě přírodní minerální vody v unijním právu*

18. Ze spisu vyplývá, že hlavní problém, s nímž se potýká předkládající soud, tkví v tom, že směrnice 2009/54 nedefinuje pojem „zřídlo“, a že tento pojem by tedy mohl být vykládán různě. Je-li hlavním cílem předcházet tomu, že spotřebitel bude uveden v omyl, měl by být pojem „totéž zřídlo“ omezen na pojem „tentýž vrt“. Pod tento pojem by tak spadala pouze voda čerpaná z téhož vrtu, která má stejné chemické a mikrobiologické složení. Kdyby byl naproti tomu použit široký výklad, bylo by třeba mít za to, že pojem „totéž zřídlo“ zahrnuje vodu pocházející z několika vývěrů, které však mají společnou zvodnělou vrstvu ve smyslu RSV [9].

19. V tomto ohledu je užitečné vymezit nejprve rozsah prováděného výkladu.

20. Je třeba připomenout, že harmonizace v oblasti uvádění balené vody na trh byla v rámci vnitřního trhu zvláště dlouhým a složitým procesem. Členské státy měly především rozdílné názory na samotný pojem přírodní minerální voda [10]. Směrnice, která měla harmonizovat využívání a prodej minerálních vod byla proto přijata až v roce 1980, přestože otázka sbližování právních předpisů v oblasti potravin a nápojů byla položena již na konci 50. let [11]. Na mezinárodní úrovni se tentýž boj projevoval v diskuzích doprovázejících přijetí *Codex alimentarius* [12].

21. Směrnice 80/777 se týkala využívání a prodeje potravin určených k lidské spotřebě, přičemž kladla důraz zejména na nutnost chránit je před nebezpečím znečištění, jelikož bylo v sázce veřejné zdraví. Dále zaručovala práva spotřebitele tím, že plněním do lahví u zdroje a vhodným uzávěrem bylo zajištěno, že si kapalina zachová vlastnosti, díky kterým byla uznána za minerální vodu [13]. Směrnice 2009/54, která je nástupkyní směrnice 80/777, se tedy v zásadě ubírá stejným směrem.

9 — Podle čl. 2 bodu 11 RSV je zvodnělá vrstva definována jako „podzemní vrstva nebo souvrství hornin nebo jiných geologických vrstev o dostatečné pórovitosti a propustnosti umožňující buď významné proudění podzemních vod, nebo odběr významných množství podzemních vod“. Podle čl. 2 bodu 12 RSV se pojmem „útvar podzemních vod“ rozumí „příslušný objem podzemních vod ve zvodnělé vrstvě nebo vrstvách“.

10 — Jednalo se tedy o „latinský“ model, kdy zásah státu v otázce klasifikace vychází z vědeckých poznatků a uvedení výrobků na trh vyžaduje předchozí schválení. Podle německého modelu jednají podniky skrze odvětvové dohody pouze na základě chemického složení výrobku (stupeň mineralizace). Naopak podle britského modelu přísluší především spotřebiteli, aby mezi velmi odlišnými výrobky uvedenými na trh vybral ten nejlepší. V tomto ohledu viz Marty, N., *La construction d'un marché européen des eaux embouteillées: enjeux, acteurs et déroulement des négociations de la directive 80/777 sur les eaux minérales (années 1950-années 1980)*, Revue d'histoire de l'intégration européenne, sv. 19 (2013), č. 2, s. 227 až 242.

11 — Pro podrobný historický popis viz Marty, N., op. cit.

12 — Doussin, J.-P., *Les eaux minérales dans le Codex alimentarius – Un choc des cultures*, Annales des Mines, květen 1998, s. 30. Komise pro Codex alimentarius, která byl zřízena v roce 1963 Organizací Spojených národů pro výživu a zemědělství (FAO) a Světovou zdravotnickou organizací (WHO), vytváří mezinárodní a harmonizované potravinové normy, pokyny a zásady správné praxe s cílem chránit zdraví spotřebitele a zajistit poctivé jednání v obchodu s potravinami. Viz internetovou adresu http://www.codexalimentarius.org/codex-home/fr/.

13 — Směrnice 80/777 byla přijata právě s cílem odstranit překážky uvádění těchto nápojů na trh a usnadnit fungování vnitřního trhu. Viz stanovisko generálního advokáta Ruiz-Jaraba Colomera přednesené ve věci Komise v. Německo (C-463/01, EU:C:2004:290, bod 56).

22. Směrnice 2009/54, která byla přijata na základě článku 95 ES (článek 114 SFEU), spadá do rámce sbližování právních předpisů, jehož účelem je vytvoření a fungování vnitřního trhu v oblasti potravin [14]. Zásadní prvek pro účely jejího výkladu je třeba hledat v bodě 5 jejího odůvodnění, podle kterého by prvořadým cílem veškerých pravidel týkajících se přírodních minerálních vod mělo být chránit zdraví spotřebitelů, předcházet uvádění spotřebitelů v omyl a zajistit korektní podmínky obchodu. Jak totiž zdůrazňuje řecká vláda, tento bod odůvodnění byl doplněn do *ratio legis* směrnice 2009/54 v souvislosti s přepracováním směrnice 80/777.

23. Je zajisté pravda, že problematika pitné vody, a zvláště balené vody se vyznačuje průřezovostí právní úpravy. Je upravena několika akty, mezi které patří mimo jiné směrnice o jakosti vody určené k lidské spotřebě [15], směrnice, která stanoví složky přírodních minerálních vod, jež mohou představovat riziko pro veřejné zdraví [16], a směrnice, která zavádí koncept léčivých vod [17]. Pokud jde zejména o pravidla pro označování, směrnice 2009/54 obsahuje doplnění k obecným právním pravidlům týkajícím se označování potravin a odchylky od nich [18].

24. Nicméně vzhledem k rozdílům mezi cíli a regulovanými předměty přesto neexistence legální definice pojmu „zřídlo“ ve směrnici 2009/54 podle mého názoru neimplikuje křížové použití definic uvedených v RSV. Taková volba by dokonce mohla představovat právní omyl.

25. Jak již totiž Soudní dvůr zdůraznil, RSV je rámcovou směrnicí přijatou na základě čl. 175 odst. 1 ES (nyní článek 192 SFEU). Stanoví obecné zásady a celkový rámec pro příslušná opatření k ochraně vodních zdrojů a zajišťuje koordinaci, integraci a v delší perspektivě další rozvoj obecných zásad a struktur pro ochranu a udržitelné užívání vod v rámci Evropské unie [19]. Cílem RSV však není úplná harmonizace právní úpravy členských států v oblasti vodní politiky [20]. Z bodu 19 jejího odůvodnění vyplývá, že tato směrnice usiluje o udržení a zlepšení vodního prostředí v Unii. Tento ekologický účel se v první řadě týká jakosti příslušných vod [21].

26. Nelze sice vyloučit, že výrazy pocházející z několika směrnic definují ve skutečnosti stejný přírodní jev, neboť zvodnělá vrstva i podzemní ložiska popisují formu podzemní akumulace vody. Nejasnost vztahu mezi uvedenými pojmy však hovoří proti tomu, aby bylo při výkladu směrnice 2009/54 přímo odkazováno na technické pojmy RSV.

27. Konečně je třeba uvést, že otázky pozdvihnuté v rámci sporu v původním řízení, které se týkají praxe vnitrostátních orgánů při udělování koncesí na využívání přírodní minerální vody, jsou pro požadovaný výklad irelevantní, neboť nemohou ovlivnit výklad samotného pojmu „minerální voda z téhož zřídla“ ve smyslu čl. 8 odst. 2 směrnice 2009/54.

14 — Je třeba poznamenat, že podle článku 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady 1924/2006 (ES) ze dne 20. prosince 2006 o výživových a zdravotních tvrzeních při označování potravin (Úř. věst. L 404, s. 9, a opravy Úř. věst. L 12, s. 3, Úř. věst. L 25, s. 12, a Úř. věst. L 86, s. 34) se toto nařízení použije, aniž jsou dotčena ustanovení směrnice 80/777. Vztah mezi těmito dvěma akty představuje jednu z právních otázek položených ve věci, kterou v současné době projednává Soudní dvůr, Neptune Distribution (C-157/14).

15 — Směrnice Rady 80/778/EHS ze dne 15. července 1980 o jakosti vody určené k lidské spotřebě (Úř. věst. L 229, s. 11), která byla zrušena a nahrazena směrnicí Rady 98/83/ES ze dne 3. listopadu 1998 o jakosti vody určené k lidské spotřebě (Úř. věst. L 330, s. 32; Zvl. vyd. 15/04, s. 90), ve znění pozdějších změn.

16 — Směrnice Komise 2003/40/ES ze dne 16. května 2003, kterou se stanoví seznam, koncentrační limity a požadavky na označování složek přírodních minerálních vod a požadavky na použití vzduchu obohaceného ozonem při úpravě přírodních minerálních vod a pramenitých vod (Úř. věst. L 126, s. 34; Zvl. vyd. 13/31, s. 193).

17 — Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/83/ES ze dne 6. listopadu 2001 o kodexu Společenství týkajícím se humánních léčivých přípravků (Úř. věst. L311, s. 67; Zvl. vyd. 13/27, s. 69).

18 — Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/13/ES ze dne 20. března 2000 o sbližování právních předpisů členských států týkajících se označování potravin, jejich obchodní úpravy a související reklamy (Úř. věst. L 109, s. 29; Zvl. vyd. 15/05, s. 75). Viz bod 8 odůvodnění směrnice 2009/54.

19 — Ke složitosti samotného předmětu RSV viz moje stanovisko přednesené ve věciBund für Umwelt und Naturschutz Deutschland e. V. v. Bundesrepublik Deutschland (C-461/13 EU:C:2014:2324),.

20 — Rozsudek Komise v. Lucembursko (C-32/05, EU:C:2006:749, bod 41).

21 — Rozsudek Komise v. Německo (C-525/12, EU:C:2014:2202, bod 51).

28. Výklad čl. 8 odst. 2 směrnice 2009/54 je třeba provést ve světle těchto zjištění.

C – *Pojem „přírodní minerální voda z téhož zřídla“ ve smyslu článku 8 směrnice 2009/54*

1. K přístupu zvolenému pro účely dotčeného výkladu

29. Podle čl. 8 odst. 2 směrnice 2009/54 se zakazuje uvádění přírodní minerální vody z téhož zřídla na trh s více obchodními názvy. Je zajímavé poznamenat, že oproti návrhu směrnice 80/777, který Komise předložila v roce 1970, nebyl článek 8 směrnice 2009/54 změněn [22]. Jedná se tedy o ustanovení, které je stejně tak ustálené jako lakonické.

30. Podle judikatury Soudního dvora přitom platí, že pro určení působnosti ustanovení unijního práva je nutné vzít v úvahu jeho znění, kontext i cíle, přičemž informace relevantní pro jeho výklad může poskytnout rovněž historie vzniku ustanovení [23].

31. V tomto ohledu je třeba poznamenat, že výklad výrazu „totéž zřídlo“ vytváří v projednávané věci zvláštní napětí mezi objektivními vlastnostmi minerální vody na jedné straně a hydrogeologickými charakteristikami jejího pronikání na povrch na straně druhé. Předkládající soud se především Soudního dvora táže, zda jsou relevantní mimo jiné vzdálenost mezi vrty, specifická jakost vody, hydraulické propojení vrtů a hloubka vrtů. Spis předložený Soudnímu dvoru obsahuje několik stanovisek týkajících se srovnání uvedených aspektů. HSR zejména zdůrazňuje rozdíl mez pojmem „zřídlo“ a pojmem „zvodnělá vrstva“.

32. Mám za to, že takováto technická konfrontace činí požadovaný výklad zbytečně neurčitý. K objasnění obsahu článku 8 směrnice 2009/54 mám v úmyslu vycházet z klíčového pojmu směrnice 2009/54, tedy z pojmu „přírodní minerální voda“, ve spojení s prvořadým cílem této směrnice, kterým je ochrana spotřebitele. Tento výchozí bod umožní konstatovat, že status hydrologických prvků lze pro účely výkladu pojmu „totéž zřídlo“ považovat za komplementární.

2. K pojmu „přírodní minerální voda“ ve světle cíle ochrany spotřebitele

33. Výrazem „přírodní minerální voda“ ve smyslu přílohy I oddílu I bodu 1 směrnice 2009/54 unijní zákonodárce označil „mikrobiologicky nezávadnou vodu[[24]] *pocházející* z podzemních ložisek a *vyvěrající* z jednoho nebo více přirozených nebo navrtaných zřídel“. Daná definice tedy odkazuje současně na dvě úrovně, tedy původ přírodní minerální vody a zdroj vody. Podle uvedeného bodu 1 se mimoto přírodní minerální voda liší od běžné pitné vody svou povahou a přirozenou čistotou.

34. Pro účely výkladu pojmu „zřídlo“ však není tato definice prosta pochybností zvláště ve srovnání s ostatními jazykovými verzemi [25], a to zejména verzemi, ve kterých se pojmy „původ“ a „zdroj“ vody překrývají, jak je tomu v případě slovinského znění [26].

22 — Úř. věst. 1970, C 69, s. 14.

23 — Viz zejména rozsudek Inuit Tapiriit Kanatami a další v. Parlament a Rada (C-583/11 P, EU:C:2013:625, bod 50 a citovaná judikatura).

24 — Ve smyslu článku 5 směrnice 2009/54, který ve spojení s přílohou I oddílem III uvedené směrnice uvádí celkový počet kolonotvorných jednotek v přírodní minerální vodě.

25 — V angličtině: „*originating* in an underground water table or deposit and *emerging* from a spring tapped at one or more natural or bore exits“; v italštině: „un'acqua microbiologicamente pura, la quale abbia *per origine* una falda o un giacimento sotterranei e *provenga* da una sorgente con una o più emergenze naturali o perforate.“; ve finštině: „vettä, jonka *alkuperä* on maanalainen vesikerrostuma tai ‑varasto ja joka *tulee esille* lähteestä, josta sitä otetaan yhden tai useamman luontaisen tai poratun ulostulopaikan kautta“.

26 — V němčině: „das seinen Ursprung in einem unterirdischen Quellvorkommen hat und aus einer oder mehreren natürlichen oder künstlich erschlossenen Quellen gewonnen wird“; v polštině: „pochodzącą ze złoża podziemnego lub poziomu wodonośnego i wydobywaną z tych źródeł jednym lub kilkoma ujęciami naturalnymi lub wierconymi“; ve slovinštině: „ki ima svoj izvor v podzemnem vodnem viru in izteka ali se črpa na izviru iz enega ali večnaravnih iztokov ali vrtin“.

35. V případě rozdílů mezi různými jazykovými verzemi unijního textu přitom musí být dotčené ustanovení vykládáno podle celkové systematiky a účelu právní úpravy, jejíž je součástí [27].

36. Jak jsem již v tomto ohledu uvedl, zákonodárce dává ochraně spotřebitele zvláštní místo. Tento účel se ve směrnici 2009/54 odráží na několika úrovních. Zaprvé na úrovni jeho prolínání s cílem volného pohybu přírodních minerálních vod ukládá směrnice stanovení společných pravidel, pokud jde o mikrobiologické požadavky, kterým musí přírodní minerální vody vyhovět, a systém uznávání vody, která splňuje požadavky směrnice, příslušným orgánem členského státu. Zadruhé na úrovni prolínání s cílem chránit zdraví spotřebitele stanoví směrnice 2009/54 požadavky na údaj o analytickém složení minerální vody ve spojení s požadavky na etikety obecně [28]. Směrnice v této souvislosti stanoví rovněž naléhavá opatření umožňující reagovat na ohrožení veřejného zdraví. Zatřetí, pokud jde o prolínání s cílem zajistit korektní podmínky obchodu a předcházet uvádění spotřebitelů v omyl [29], klade směrnice 2009/54 důraz na označení jediného zdroje minerální vody, což ilustruje zákaz plynoucí z jejího čl. 8 odst. 2.

37. Je třeba uvést, že článek 8 směrnice 2009/54 se jako celek zaměřuje na problematiku obchodního názvu ve smyslu označení zeměpisného původu vody. Článek 8 odst. 1 uvedené směrnice tak mimo jiné upřesňuje, že název lokality smí být uveden v rámci znění obchodního názvu za předpokladu, že se jedná o minerální vodu pocházející ze zřídla v místě uvedeném v tomto obchodním názvu. V tomtéž duchu odstavec 2 uvedeného článku zakazuje uvádění vody z téhož zřídla na trh s více obchodními názvy. Konečně čl. 8 odst. 3 směrnice 2009/54 zdůrazňuje problematiku správného uvedení zřídla a místa využívání přírodní minerální vody, pokud jde o etiketu nebo reklamu.

38. Na rozdíl od právní úpravy v oblasti ochranných známek, podle které je možné použít několik ochranných známek pro stejný výrobek, je tedy cílem článku 8 směrnice 2009/54 umožnit jednoznačnou identifikaci zřídla a zeměpisného původu, které vyplývají z obchodního názvu přírodní minerální vody.

39. V konečném důsledku je tedy důležité, aby analytické složení vody odpovídalo požadavkům směrnice 2009/54 a aby jej znal spotřebitel, který musí být na základě obchodního názvu nebo etikety schopen určit prvky jejího zeměpisného původu.

40. Jak totiž vyplývá z uvedené směrnice, přírodní minerální voda je voda, která vytéká nebo je čerpána ze zřídla a jejíž složení, teplota a ostatní základní vlastnosti musí být stabilní v mezích přirozeného kolísání. Jak zdůrazňuje česká vláda, cílů bodu 5 odůvodnění směrnice 2009/54 by nebylo dosaženo, pokud by minerální voda, která má stejné vlastnosti, i kdyby byla získána z více vrtů, byla uváděna na trh pod různými názvy.

41. Pojem „přírodní minerální voda“ vykládaný ve spojení s bodem 5 odůvodnění směrnice 2009/54 vede proto k závěru, že cíle zákonodárce je dosaženo v případě, že je definice „téhož zřídla“ ve smyslu čl. 8 odst. 2 směrnice 2009/54 omezena na úroveň vývěru přírodní minerální vody, tedy na to, odkud *pochází* ve smyslu bodu 1 přílohy I směrnice 2009/54.

27 — Viz zejména rozsudek Eleftheri tileorasi a Giannikos (C-52/10, EU:C:2011:374, body 23 a 24).

28 — Viz bod 8 odůvodnění směrnice 2009/54 a v něm učiněný odkaz na spojení se směrnicí 2000/13.

29 — Tento ochranný přístup ke spotřebitelům a korektním podmínkám obchodu vyplývá rovněž z bodu 9 odůvodnění směrnice 2009/54 ve spojení s jejím čl. 7 odst. 2, které upravují záruky týkající se informací pro spotřebitele ohledně složení minerální vody.

3. Ke statusu hydrogeologických prvků pro účely vymezení pojmu „totéž zřídlo“

42. Pro účely lepšího vymezení působnosti čl. 8 odst. 2 směrnice 2009/54 je třeba zkoumat některé technické aspekty. V této souvislosti je užitečné zmínit zprávu Agence française de sécurité sanitaire de l’alimentation (Francouzská agentura pro bezpečnost potravin) (AFSSA)[30], na kterou Komise odkazuje v písemném vyjádření. Pokud jde o hydrogeologický kontext, z této zprávy vyplývá, že veškerá přírodní minerální voda pochází z vsakování meteorických vod[31], které se po dlouhém podzemním putování vrací na zemský povrch[32]. Podzemní vody sestupují působením gravitace tak dlouho, dokud nenarazí na překážku jejich vertikálního pronikání[33], a shromažďují se v pórech a trhlinách půdního podloží (zvodnělé vrstvy)[34], z nichž laterálně vytékají. V okamžiku, kdy je hydraulické zatížení v nasycené části zvodnělé vrstvy vyšší než hydraulické zatížení v možných vývěrech, vytéká podzemní voda přírodními odtoky, kterými jsou *zřídla*. Pro účely určení geologické struktury vod srovnává tato zpráva rovněž pojem „ložisko“[35] a pojem „vodonosný systém“[36].

43. Pro výklad pojmu „totéž zřídlo“, jak je navržen výše, je podle mého názoru rozhodující zaprvé zjištění, že „hydrogeologické situace vedoucí ke vzniku vývěru přírodní minerální vody jsou četné a často velmi složité“[37], a zadruhé potvrzení velkého počtu přírodních odtoků, kterými jsou zřídla přírodních minerálních vod, pokud jde o vrstvy podzemního laterálního shromažďování těchto vod.

44. Navíc stejně jako generální advokát Elmer, který se ve věci Badische Erfrischungs-Getränke zabýval definicí minerální vody[38], jsem toho názoru, že neuvedení definice pojmu „zřídlo“ svědčí o záměru zákonodárce. Pokud by totiž zákonodárce chtěl podřídit pojem „zřídlo“ takovým hydrogeologickým charakteristikám, jako je struktura ložisek či vrtů, bylo by logické přiznat mu přesný obsah. Použití výrazu „zřídlo“ ve směrnici 2009/54 však potvrzuje, že tento pojem odkazuje spíše na mnoho forem přirozených nebo navrtaných vývěrů minerální vody[39]. Geologická struktura je naproti tomu zásadní pro identifikaci přírodní minerální vody jako takové a jejích vlastností.

45. Bez ohledu na hydrogeologické poměry půdy, z níž je voda jímána, je proto prvkem relevantním pro účely vymezení „téhož zřídla“ navzdory všemu identita přírodní minerální vody.

30 — AFSSA je francouzská veřejná instituce, která byla založena v roce 1999 v návaznosti na krizi spojenou s nemocí šílených krav a jejímž hlavním úkolem bylo posoudit zdravotní a nutriční rizika, jež představují všechny potraviny včetně vody. V červenci 2010 byla přeměněna na Agence nationale chargée de la sécurité sanitaire de l’alimentation, de l’environnement et du travail (Národní agentura pro bezpečnost potravin, životní prostředí a práci) (ANSES). Viz pokyny pro hodnocení přírodní minerální vody z hlediska bezpečnosti (AFSSA) z května 2008, které jsou dostupné na internetové adrese https://www.anses.fr/sites/default/files/documents/EAUX-Ra-EauxMinerales.pdf

31 — Pojem „meteorická voda“ je hydrologický termín definující vodu, která je (z geologického měřítka) dlouhodobě přítomná v půdě a pochází z dešťových srážek. Meteorickou vodu tvoří především podzemní vody, přičemž ostatní zdroje vody nehrají důležitou roli v rámci hydrologického cyklu. Podrobněji viz internetovou adresu: http://www.aquaportail.com/definition-12538-eau-meteorique.htmlixzz3QIVmcJAt.

32 — Meteorické vody pronikají do hloubky díky propustnosti „v malém množství“ některých porézních hornin (písek nebo pískovec) a propustnosti „ve velkém množství“ tvrdých hornin, které sice nejsou propustné, ale pukají nebo praskají. Viz zpráva AFSSA, *op. cit.*

33 — Výraz označující nepropustnou vrstvu, zanesení puklin nebo prasklin.

34 — Ve vědeckém smyslu výrazu.

35 — Ložisko jakožto statický pojem podle definice ve slovníku znamená přírodní usazování minerálních, pevných nebo kapalných látek. V oblasti podzemních vod zpráva AFFSA nedoporučuje používání tohoto výrazu a nahrazuje ho výrazem „vodonosný systém“. Viz zprávu AFSSA, *op. cit.*, s. 66.

36 — Vodonosný systém ve vědeckém smyslu slova odpovídá podle zprávy AFSSA zvláštní geologické struktuře, a to zejména jako podzemní okruh, a zároveň dynamickému procesu, jelikož zahrnuje tok vody s jejím režimem, podmínkami, omezeními a původními a konečnými podmínkami.

37 — Zpráva AFSSA, *op. cit.*, s. 15, bod 1.

38 — C-17/96, EU:C:1997:244, body 16 a17.

39 — Viz čl. 8 odst. 3 směrnice 2009/54, podle kterého jsou pojmy „zřídlo“ a „místo využívání“ používány alternativně. Pokud jde o využívání zřídel, viz článek 3 téže směrnice; pokud jde o ochranu zřídla, viz článek 5 této směrnice; viz rovněž příloha II bod 2 písm. d) směrnice 2009/54.

46. Přírodní minerální vody jsou totiž vymezeny ve vztahu k jejich chemickému složení s jediným identifikovaným původem (což je základem jejich odlišení od vod, které jsou pitné až po jejich upravení a které mají naprosto stejné chemické složení) [40]. Pro spotřebitele je tak důležité, aby stejný obchodní název nesla tatáž přírodní minerální voda. Kritérium týkající se hydrogeologické struktury podzemního ložiska nebo zvodnělé vrstvy ve vědeckém smyslu slova není z tohoto hlediska jako takové rozhodující, neboť složení vody ovlivňuje její geologické putování na zemský povrch. Pojem „zřídlo“ ve smyslu směrnice 2009/54 proto zahrnuje jeden nebo více přírodních, či dokonce navrtaných vývěrů, z nichž vytéká stejná voda ve smyslu přílohy I směrnice 2009/54.

47. V každém případě je třeba připomenout, že přírodní minerální voda ve smyslu směrnice 2009/54 musí být využívána taková, jaká je u vývěru, a nesmí být upravována, s výjimkou odstranění nestabilních nebo nežádoucích látek [41]. Bod 3 oddílu I přílohy I směrnice 2009/54 mimoto upřesňuje, že „[s]ložení, teplota a ostatní základní vlastnosti přírodní minerální vody je [musí být] stabilní v mezích přirozeného kolísání. Zejména na ně nemají vliv možné změny vydatnosti“. Tato úvaha ostatně podporuje tezi, že pro účely zachování cíle ochrany spotřebitele je rozhodující složení vody, a nikoliv struktura jejího geologického vývěru.

48. Kromě toho bych chtěl zdůraznit, že skutečnost, že voda pochází z téhož podzemního ložiska, je nezbytnou, avšak nikoli dostatečnou podmínkou k tomu, aby bylo možné vodu považovat za stejnou přírodní minerální vodu. Chemicky totožné vody, které mají vlastní hydraulický a geologický původ, tak nepředstavují stejnou přírodní minerální vodu.

49. Vzhledem k výše uvedenému mám za to, že „přírodní minerální voda z téhož zřídla“ ve smyslu čl. 8 odst. 2 směrnice 2009/54 označuje vodu vyvěrající z jednoho nebo více přirozených nebo navrtaných vývěrů, které mají totéž podzemní ložisko, má-li tato voda totožné vlastnosti, které jsou stabilní ve všech těchto přirozených nebo navrtaných vývěrech v mezích přirozeného kolísání. Naproti tomu minerální vody vyvěrající z více přirozených nebo navrtaných vývěrů, které mají stejné ložisko, ale jejichž analytické vlastnosti nejsou totožné z hlediska kritérií plynoucích z přílohy I směrnice 2009/54, nelze považovat za vyvěrající z téhož zřídla.

V – **Závěry**

50. S ohledem na výše uvedené úvahy navrhuji, aby Soudní dvůr odpověděl na otázky položené Vrhovno sodišče v tom smyslu, že:

„Výraz ‚přírodní minerální voda z téhož zřídla‘ ve smyslu čl. 8 odst. 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/54/ES ze dne 18. června 2009 o využívání a prodeji přírodních minerálních vod označuje vodu vyvěrající z jednoho nebo více přirozených nebo navrtaných vývěrů, které mají totéž podzemní ložisko, má-li tato voda totožné vlastnosti, které jsou stabilní ve všech těchto přirozených nebo navrtaných vývěrech v mezích přirozeného kolísání.“

40 — Ke třem typům balené vody, a sice vodám, které jsou pitné až po úpravě, přírodním minerálním vodám a pramenitým vodám, viz analýza dostupná na internetové adrese: https://www.anses.fr/fr/content/eaux-conditionn%C3 %A9es

41 — Viz článek 4 směrnice 2009/54.